

ارزیابی نقش طلاب خواهر در گسترش دین داری در خانواده

زیبا علیزاده^۱

چکیده:

در دنیای معاصر، خانواده‌ها با چالش‌های متعددی مواجه هستند که می‌تواند بر دینداری و حفظ ارزش‌های فرهنگی و اخلاقی تأثیر بگذارد. این چالش‌ها شامل تغییرات اجتماعی، بحران هویت، نفوذ فرهنگ‌های بیگانه، و کاهش ارتباطات معنوی در بین اعضای خانواده است. در این شرایط، ضروری است که نهاد خانواده به عنوان مهم‌ترین واحد اجتماعی، به تقویت باورهای دینی و ارزش‌های اخلاقی خود بپردازد. طلاب خواهر، به عنوان نمایندگان دین و فرهنگ اسلامی، می‌توانند تأثیر بسزایی در دینداری خانواده داشته باشند. آنها با دانش و آگاهی خود از معارف دینی، می‌توانند به ترویج دینداری و اخلاقیات در خانواده‌ها کمک کنند. در این مقاله، به بررسی نقش طلاب خواهر در گسترش دینداری در خانواده‌ها پرداخته شد و ابعاد مختلف این تأثیرگذاری مورد بررسی قرار گرفت. روش پژوهش در این مقاله از نوع پژوهش کتابخانه‌ای است. نتایج نشان داد که نقش طلاب خواهر در گسترش دینداری در خانواده بسیار مؤثر است. این طلاب نه تنها به عنوان آموزگاران دینی عمل می‌کنند، بلکه به عنوان الگوهایی برای رفتارهای دینی نیز شناخته می‌شوند. فعالیت‌های آموزشی، فرهنگی و اجتماعی آنها باعث تقویت بنیان‌های دینی خانواده‌ها شده و زمینه ساز ایجاد یک جامعه متدین‌تر می‌گردد. به طور کلی، حمایت از فعالیت‌های طلاب خواهر و فراهم کردن امکانات بیشتر برای آنها می‌تواند به تداوم و گسترش دینداری در خانواده‌ها کمک کند.

کلیدواژه: طلاب، حوزه علمیه خواهران، طلاب خواهر، دین‌داری، خانواده

^۱ - طلبه سطح دو مدرسه علمیه فاطمیه سلام الله علیها مشکین شهر-استان اردبیل

مقدمه

در دنیای امروز که به سرعت در حال تغییر و تحول است، حفظ و گسترش ارزش‌های دینی و فرهنگی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. گسترش دینداری یکی از موضوعات مهم در جوامع مختلف است و می‌تواند به عوامل فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی وابسته باشد. در این میان، خانواده به عنوان نخستین نهاد اجتماعی، نقش کلیدی در انتقال این ارزش‌ها و باورها به نسل‌های آینده دارد. در دنیای معاصر، خانواده‌ها با چالش‌های متعددی مواجه هستند که می‌تواند بر دینداری و حفظ ارزش‌های فرهنگی و اخلاقی تأثیر بگذارد. این چالش‌ها شامل تغییرات اجتماعی، بحران هویت، نفوذ فرهنگ‌های بیگانه، و کاهش ارتباطات معنوی در بین اعضای خانواده است. در این شرایط، ضروری است که نهاد خانواده به عنوان مهم‌ترین واحد اجتماعی، به تقویت باورهای دینی و ارزش‌های اخلاقی خود بپردازد. در این میان، حوزه‌های علمیه به ویژه حوزه علمیه خاوران به عنوان یکی از نهادهای آموزشی و فرهنگی در نظام اسلامی، نقش کلیدی در تربیت و آموزش به ویژه، بانوان دارد. این حوزه نه تنها به ارتقای سطح دانش دینی زنان می‌پردازد، بلکه به تقویت بنیان‌های خانواده و جامعه نیز کمک می‌کند. با توجه به اهمیت خانواده به عنوان واحد اصلی اجتماع، دین‌داری و تربیت دینی در این نهاد به شکل ویژه‌ای مورد توجه قرار می‌گیرد. در دنیای امروز که چالش‌های فرهنگی و اجتماعی متعددی وجود دارد، زنان تحصیل کرده در حوزه علمیه می‌توانند با بهره‌گیری از آموزه‌های دینی و اخلاقی، نقش موثری در دینداری خانواده‌ها ایفا کنند. آنها با انتقال دانش و ارزش‌های اسلامی به نسل‌های آینده، نه تنها خود را به عنوان الگوهای دینی معرفی می‌کنند، بلکه زمینه‌ساز شکل‌گیری یک جامعه سالم و معنوی نیز خواهند بود. طلاب خواهر، به عنوان نمایندگان دین و فرهنگ اسلامی، می‌توانند تأثیر بسزایی در دینداری خانواده داشته باشند. آنها با دانش و آگاهی خود از معارف دینی، می‌توانند به ترویج دینداری و اخلاقیات در خانواده‌ها کمک کنند. نقش طلاب خواهر تنها محدود به آموزش مفاهیم دینی نیست، بلکه آنها می‌توانند به عنوان الگوهای عملی در زندگی روزمره، به تقویت روابط خانوادگی و ایجاد فضایی معنوی در خانواده‌ها بپردازند. با توجه به چالش‌های اجتماعی و فرهنگی موجود، نیاز به فعالیت‌های مؤثر و هدفمند از سوی طلاب خواهر بیش از پیش حس می‌شود. تحقیق در زمینه نقش طلاب خواهر در گسترش دینداری و تقویت ارزش‌های اخلاقی در خانواده‌ها از چند منظر اهمیت دارد: تأثیرات اجتماعی و فرهنگی، در دنیای امروز، تغییرات سریع اجتماعی و فرهنگی منجر به چالش‌هایی برای

خانواده‌ها شده است. این تحقیق می‌تواند به شناسایی راهکارهایی برای مقابله با این چالش‌ها کمک کند و به حفظ هویت دینی و فرهنگی خانواده‌ها یاری رساند. نقش طلاب خواهر به عنوان افرادی با دانش دینی عمیق، می‌توانند نقش مؤثری در ترویج ارزش‌های اسلامی ایفا کنند. بررسی دقیق این نقش می‌تواند به شناسایی ظرفیت‌ها و قابلیت‌های آنها در این زمینه کمک کند. تقویت روابط خانوادگی، در عصر حاضر، روابط خانوادگی تحت تأثیر فناوری و مشغله‌های زندگی قرار گرفته است. تحقیق در این زمینه می‌تواند به ارائه راهکارهایی برای تقویت روابط عاطفی و معنوی بین اعضای خانواده‌ها بپردازد. مقابله با بحران هویت: بسیاری از جوانان و نوجوانان با بحران هویت مواجه هستند. شناخت روش‌هایی که طلاب خواهر می‌توانند برای تقویت هویت دینی و فرهنگی در خانواده‌ها به کار ببرند، ضروری است. توسعه برنامه‌های آموزشی، نتایج این تحقیق می‌تواند به توسعه برنامه‌های آموزشی برای طلاب خواهر و نیز خانواده‌ها کمک کند تا بتوانند بهتر با چالش‌های موجود مواجه شوند. تحکیم بنیان خانواده: با توجه به اهمیت نهاد خانواده در جامعه، تقویت دینداری و ارزش‌های اخلاقی در این نهاد می‌تواند به تحکیم بنیان خانواده و کاهش آسیب‌های اجتماعی منجر شود. در نتیجه، این تحقیق نه تنها به تقویت دینداری و ارزش‌های اخلاقی در خانواده‌ها کمک می‌کند، بلکه می‌تواند به ایجاد جامعه‌ای سالم‌تر و متعهدتر به اصول اسلامی نیز منجر شود. با این اوصاف در این مقاله، به بررسی نقش طلاب خواهر در گسترش دینداری در خانواده‌ها پرداخته خواهد شد و ابعاد مختلف این تأثیرگذاری مورد بررسی قرار خواهد گرفت. روش این تحقیق کتابخانه‌ای است یعنی در این تحقیق سعی شده است مطالب مورد نیاز از کتابهای فقهی و حقوقی و نرم افزارهای فقهی که در کتابخانه‌های عمومی و تخصصی موجود بوده است، و مقالات مرتبط و همچنین پایان‌نامه‌ها و سخنرانی‌ها و مصاحبات متخصصان، جمع آوری گردد.

پیشینه پژوهش

با توجه به مطالب بررسی شده در خصوص موضوع مورد بحث، شواهدی که مستقیم نقش طلاب خواهر در دینداری خانواده را تأیید کند یافت نشد. در مقابل مقالات و پایان‌نامه‌ها و نشست‌های علمی مورد بررسی قرار گرفت که به نوعی در ارتباط با موضوع مورد مطالعه بودند. مثلاً زارعی بهجانی در مورد رفتار طلاب خواهر در جامعه و خانواده را مورد تحلیل قرار داده است.

زارعی بهجانی (۱۳۹۲) مقاله‌ای با عنوان "شاخصه‌های برتر رفتاری طلاب خواهر (در زندگی علمی - خانوادگی)" نگاشته‌اند. زارعی می‌گوید که حوزه‌ی علمیه‌ی خواران یکی از نهادهای دیر پا و جدیدالتأسیسی است که در جهت حفظ و تبلیغ آیین مقدس اسلام تشکیل شده است. بانوان طلبه محصل در این حوزه‌ها در دو حوزه‌ی

خانواده و جامعه باید به فعالیت بپردازند. خانواده‌داری از مهم‌ترین وظیفه‌ی بانوان به حساب می‌آید، طلبه‌ای که دارای خانواده است باید به وظایف خود در قبال اعضای خانواده، مانند پدر، مادر، همسر و فرزندان به خوبی واقف بوده و در ادای حقوق آنان بکوشد. بانویی که می‌خواهد به علم آموزی بپردازد و در عین حال وظایف خانه داری و خانواده نیز بر دوشش است، در مرحله‌ی اول جمع بین این دو وظیفه مشکل به نظرش می‌آید، پس با برنامه‌ریزی صحیح است که می‌تواند بر این مهم فائق آید. برنامه‌ریزی موجب می‌شود که طلبه خواهر هر کاری را در زمان خودش انجام دهد و اتلاف وقت او به حداقل می‌رسد. با الگو گرفتن از بانوان عالمه و خانه‌دار در تاریخ اسلام، بهتر می‌توان بین تحصیل در حوزه و وظایف خانه‌داری تعادل برقرار نمود. به جهت این که گاهی اوقات طلبه در وضعیتی قرار می‌گیرد که یکی از امور مطالعه یا رسیدگی به خانه و خانواده از اهمیت بیشتری برخوردار می‌شود، نیاز به اولویت‌بندی در این تکالیف دارد، تا آن وظیفه به نحو احسن انجام شود.

عالی‌نژاد (۱۴۰۱) در مقاله‌ای «نقش خواهران طلبه در ترویج سبک زندگی اسلامی ایرانی» را مورد بررسی قرار داده است. سبک زندگی اسلامی ایرانی یکی از گفتمان‌های مقام معظم رهبری (مدله العالی) است که همواره روی آن تاکید داشته و دارند. مسئله سبک زندگی به عنوان توصیه هفتم بیانیه گام دوم انقلاب نشان از اهمیت زیاد این مقوله دارد. با توجه به اهمیت سبک زندگی اسلامی، تمامی آحاد جامعه، به ویژه نخبگان و تحصیل‌کردگان برای ترویج سبک زندگی اسلامی وظیفه دارند که طلاب حوزه‌های علمیه با توجه به نوع فعالیت صنفی آنها، وظیفه سنگین‌تری بر عهده دارند. بر اساس یک دسته‌بندی فعالیت طلاب به سه دسته پژوهش، تبلیغ و مدیریت تقسیم می‌شود و طلاب حوزه‌های علمیه موظفند در یکی از این سه دسته به فعالیت طلبگی خود بپردازند. حوزه علمیه خواهران، به عنوان بخشی از طلاب حوزه‌های علمیه، وظیفه سنگینی در جامعه اسلامی دارند، به ویژه اینکه در فضاهایی می‌توانند به فعالیت بپردازند که برادران طلبه نمی‌توانند ورود کنند و یا اینکه فعالیت آنها نتیجه‌چندانی ندارد. این مقاله نقش خواهران طلبه را در سه دسته بررسی کرده است. تبیین و تفسیر درست سبک زندگی اسلامی ایرانی به عهده بخش پژوهش است. در حوزه تبلیغ اولین گام الگو دهی رفتاری است. به کارگیری استاد، معلم، شهردار و دهیار شایسته، تولید محتوای درسی و فرهنگی در زمینه سبک زندگی، تصویب قانون، جذب سرمایه از جمله ظرفیت‌های نقش‌آفرینی خواهران طلبه در بخش مدیریت هستند.

داودی (۱۳۹۷) در مصاحبه‌ای می‌گوید، با نگاه به مسائل معرفتی ترویجی نقش برجستگی آموزش زنان و سطح معیارسنجی علمی آنان و نیز نیاز جامعه اسلامی به عالمان دینی خواهر، از گذشته تاکنون یکی از مهمترین دغدغه‌های متولیان علمی و دینی بعد از انقلاب اسلامی ایران بود. اهداف سطح کلان علمی و یا والایی نقش زنان

و همچنین حفظ شأنیت آنان در فعالیت‌های اجتماعی و مهمتر از این‌ها، تحکیم روابط خانواده و به تبع آن اجتماع پرنشاط و به دور از تخریب اخلاقی و اجتماعی نقطه عطف یک جامعه اسلامی است. از این رو با الگوپذیری و نهادمحوری از این سخن پر محتوا و اصالت‌بخش رهبر کبیر انقلاب، که: «از دامن زن مرد به معراج می‌رود». و نیز صالح و فساد جامعه را از صالح و فساد زنان می‌شمارند، که: «نقش زنان در عالم از ویژگی‌های خاصی برخوردار است. صالح و فساد یک جامعه را از صالح و فساد زنان در آن جامعه سرچشمه می‌گیرد. زن یکتا موجودی است که می‌تواند از دامن خود افرادی به جامعه تحویل دهد، که از برکاتش یک جامعه، بلکه جامعه‌ها به استقامت و ارزش‌ها والای انسانی کشیده شوند و می‌توان به عکس آن هم با شد» به گونه‌ای نقش زنان در جامعه اسلامی از نگاه بزرگان ترسیم می‌شود که گرفتن زنان انسان ساز را از جامعه موجب انحطاط و پستی می‌شمارند.

زارعان و فاضلیان (۱۳۹۸) در پژوهشی به عنوان "عوامل موثر بر تحقق سبک زندگی اسلامی در خانواده از منظر فرهیختگان حوزه علمیه خواهران" در پی شناسایی دیدگاه فرهیختگان (اساتید، مشاوران، مدیران و طلاب) حوزه‌های علمیه نسبت به عوامل موثر بر تحقق سبک زندگی اسلامی در خانواده است. برای مبانی نظری تحقیق، از دیدگاه جامعه‌شناسان و روان‌شناسان و نیز برخی از اندیشمندان اسلامی درباره سبک زندگی اسلامی استفاده شد. روش تحقیق، پیمایشی و جامعه آماری آن، فرهیختگان حوزه‌های علمیه سراسر کشور بوده که پرسش‌نامه از طریق آدرس الکترونیکی برای جامعه نمونه ارسال گردید. در نهایت داده‌های به‌دست آمده با استفاده از نرم‌افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل توصیفی و استنباطی قرار گرفت. یافته‌ها نشان می‌دهد خانواده، به‌عنوان موثرترین عامل برای رسیدن به سبک زندگی اسلامی است و عناصر دیگری مانند: روحانیت، مساجد و مراکز دینی، کتب و نشریات، نهادهای اجتماعی، ابزارهای جدید ارتباطی، هنرمندان، ورزشکاران، صداوسیما و نهادهای آموزشی در رتبه‌های بعدی قرار گرفتند. بنابراین در برنامه‌ریزی‌های تربیتی و فرهنگی، باید به ترتیب برای خانواده، روحانیت، مساجد و مراکز دینی به‌عنوان موثرترین عوامل تاثیر گذار در تحقق سبک زندگی، توجه بیشتری انجام گیرد.

جعفرزاده، معاون پژوهش مدرسه علمیه معصومیه قرچک، در نشست کرسی آزاد اندیشی «فرصت‌ها، چالش‌ها و آسیب‌ها در حوزه علمیه خواهران» (۱۳۹۹) اهداف اصلی از تاسیس حوزه علمیه خواهران در دو بخش تعریف شده است: بخش اول شامل اهداف کلی است که مولفه‌هایی نظیر گسترش تحصیلات دینی خواهران و نیز هدفمند ساختن این تحصیلات را در بر می‌گیرد تا با ارتقای دانش دینداری خواهران سبب ترویج دانش بین بانوان و به تبع آن گسترش دینداری در خانواده‌ها شود و مادران و خواهران متدین تحصیل کرده آموزش

نقاط قوت: دینداری می‌تواند به ایجاد عادات سالم مانند روزه‌داری، نماز و دیگر عبادات منجر شود که به سلامتی جسمی و روحی کمک می‌کند.

نقاط ضعف: ممکن است برخی افراد از روی اجبار به رعایت این عادات بپردازند که می‌تواند منجر به احساس تنش شود (بهجت‌پور، ۱۴۰۰، جعفرزاده، ۱۳۹۹، حقیقی، ۱۴۰۲).

دینداری تأثیرات مثبت و منفی متعددی بر زندگی خانوادگی و اجتماعی دارد. نقاط قوت آن شامل تقویت روابط خانوادگی، ترویج اخلاقیات، حمایت اجتماعی و تعاملات مثبت است. اما در عین حال، نقاط ضعفی نیز وجود دارد که نیازمند توجه و مدیریت صحیح هستند. برای بهره‌مندی از مزایای دینداری و کاهش معایب آن، لازم است رویکردی متعادل و منطقی اتخاذ شود (زهیری، ۱۳۹۷، ص ۶۵).

نتایج تأثیرات دینداری بر زندگی خانوادگی و اجتماعی به شرح زیر است:

نتایج مثبت:

- ۱- تقویت روابط خانوادگی: دینداری می‌تواند پیوندهای عاطفی و خانوادگی را تقویت کند و حس همبستگی را در خانواده‌ها افزایش دهد.
- ۲- ترویج اخلاقیات و ارزش‌ها: اصول دینی معمولاً به ترویج ارزش‌های اخلاقی مانند صداقت، محبت و احترام کمک می‌کند که به ایجاد جامعه‌ای سالم‌تر منجر می‌شود.
- ۳- حمایت اجتماعی: گروه‌های دینی می‌توانند شبکه‌های حمایتی قوی ایجاد کنند که در زمان نیاز به یاری اعضا کمک می‌کنند.
- ۴- مدیریت بحران‌ها: دینداری می‌تواند به افراد و خانواده‌ها در مواجهه با بحران‌ها آرامش روحی و معنوی بدهد.
- ۵- عادات سالم: دینداری ممکن است به ایجاد عادات مثبت مانند عبادت و سبک زندگی سالم کمک کند.

نتایج منفی:

- ۱- اختلاف نظرهای دینی: ممکن است اختلافات دینی در خانواده‌ها منجر به تنش و جدایی شود.
- ۲- افراط‌گرایی: پایبندی افراطی به اصول دینی می‌تواند منجر به قضاوت‌های نادرست و تبعیض علیه دیگران شود.

۳- محدودیت در حمایت اجتماعی: حمایت‌های اجتماعی ممکن است تنها به اعضای گروه محدود شود و دیگران را از دریافت کمک محروم کند.

۴- فشار برای رعایت اصول دینی: فشار برای رعایت اصول دینی ممکن است احساس عدم آزادی یا سرکوبی را در افراد ایجاد کند.

۵- عدم حل مشکلات: برخی افراد ممکن است به جای حل مشکلات از طریق گفتگو، به دعا و نیایش بسنده کنند که می‌تواند مانع از یافتن راه‌حل‌های عملی شود.

دینداری می‌تواند تأثیرات عمیق و متنوعی بر زندگی خانوادگی و اجتماعی داشته باشد. بهره‌مندی از مزایای آن و کاهش معایب نیازمند رویکردی متعادل و منطقی است که شامل احترام به تفاوت‌ها، گفتگو و تعامل مثبت باشد (صفتی، ۱۳۹۷، ص ۱۱۹-۱۲۰، عالی‌نژاد، ۱۴۰۱، ص ۵۶۲).

یافته‌ها و نتیجه‌گیری پژوهش

این پژوهش با هدف، ارزیابی نقش طلاب خواهر در گسترش دینداری در خانواده، نگاشته شد. در ابتدا به مفهوم طلاب خواهر و ویژگی‌ها و وظایف طلاب خواهر و اهمیت طلاب خواهر، طلاب خواهر و دینداری و طلاب خواهر و خانواده، پرداخته شد و همچنین سعی شد به آموزش‌های دینی طلاب خواهر بر نگرش و رفتار اعضای خانواده و چالش و موانع در مسیر فعالیت طلاب خواهر برای ترویج دینداری و راهکارهای عملی برای تقویت نقش طلاب خواهر در گسترش دینداری و بهبود روابط خانوادگی و افزایش آگاهی عمومی درباره اهمیت نقش طلاب خواهر در ترویج دینداری و تأثیرات اجتماعی دینداری بر زندگی خانوادگی و اجتماعی پرداخته شود. با توجه به مطالب ارائه شده در این پژوهش، یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که طلاب خواهر به چند روش می‌تواند بر خانواده و دیندار شدن آنها تأثیر بگذارد. الف). آموزش و تربیت دینی یکی از مهم‌ترین جنبه‌های شکل دهی به هویت فردی و اجتماعی انسان‌هاست. این فرآیند شامل انتقال ارزش‌ها و باورها و رفتارهای دینی به نسل‌های جدید است. طلاب خواهر با برگزاری کلاس‌های آموزشی و جلسات قرآن‌خوانی، توانسته‌اند به خانواده‌ها آموزش‌های دینی ارائه دهند. و همچنین با استفاده از روش‌های آموزشی نوین و جذاب برای جذب خانواده‌ها به مباحث دینی اقدام کنند. ب) نقش الگویی: نقش الگویی در تربیت دینی و اجتماعی به معنای تأثیرگذاری بر دیگران از طریق رفتار، گفتار و نگرش فردی است. طلاب خواهر به عنوان الگوهای دینی در خانواده‌ها عمل می‌کنند و رفتارهای آنان تأثیر مثبتی بر اعضای خانواده دارد. و همچنین افزایش اعتماد به نفس و انگیزه در خانواده‌ها از طریق مشاهده فعالیت‌های دینی طلاب

امکان پذیر است. ج) ترویج فرهنگ دینی: ترویج فرهنگ دینی به معنای گسترش و تقویت ارزش‌ها و باورها و رفتارهای مرتبط با دین در جامعه است. طلاب خواهر با چند روش می‌توانند به ترویج فرهنگ دینی مبادرت بورزند. برگزاری مراسم مذهبی و جشن‌های دینی توسط طلاب، موجب تقویت پیوندهای خانوادگی و اجتماعی می‌شود. ایجاد فضاهای مناسب برای بحث و تبادل نظر درباره مسائل دینی. د) همکاری با نهادها: همکاری با نهادهای مذهبی و فرهنگی در برگزاری برنامه‌های مشترک که به ترویج دینداری کمک می‌کند. ه) تأثیر بر جوانان: طلاب خواهر با ایجاد برنامه‌های خاص برای جوانان، توانسته‌اند آن‌ها را به سمت دینداری و فعالیت‌های مذهبی سوق دهند. نتایج نشان داد که نقش طلاب خواهر در گسترش دینداری در خانواده بسیار مؤثر است. این طلاب نه تنها به عنوان آموزگاران دینی عمل می‌کنند، بلکه به عنوان الگوهایی برای رفتارهای دینی نیز شناخته می‌شوند. فعالیت‌های آموزشی، فرهنگی و اجتماعی آن‌ها باعث تقویت بنیان‌های دینی خانواده‌ها شده و زمینه‌ساز ایجاد یک جامعه متدین‌تر می‌گردد. به طور کلی، حمایت از فعالیت‌های طلاب خواهر و فراهم کردن امکانات بیشتر برای آن‌ها می‌تواند به تداوم و گسترش دینداری در خانواده‌ها کمک کند.

پیشنهادهای پژوهشی برای پژوهش‌های آتی

- برای پژوهش در زمینه نقش طلاب خواهر در گسترش دینداری در خانواده، پیشنهادات زیر می‌تواند مفید باشد:
۱. انجام مصاحبه‌های عمیق با طلاب خواهر و خانواده‌هایی که تحت تأثیر فعالیت‌های آن‌ها قرار گرفته‌اند. این روش می‌تواند به درک بهتر از تأثیرات و چالش‌های موجود کمک کند.
 ۲. انتخاب چند خانواده یا جامعه خاص و بررسی تأثیر فعالیت‌های طلاب خواهر بر دینداری آن‌ها. این مطالعه می‌تواند شامل تحلیل رفتارهای دینی قبل و بعد از فعالیت‌های طلاب باشد.
 ۳. بررسی تأثیر فعالیت‌های طلاب خواهر بر روابط اجتماعی و خانوادگی. این مطالعه می‌تواند به شناسایی تغییرات در تعاملات اجتماعی و خانوادگی کمک کند.
 ۴. ارزیابی محتوای دوره‌های آموزشی و کلاس‌های برگزار شده توسط طلاب خواهر و بررسی تأثیر آن‌ها بر آگاهی دینی خانواده‌ها.
 ۵. طراحی پرسشنامه‌هایی برای جمع‌آوری داده‌های کمی از خانواده‌ها درباره تأثیر فعالیت‌های طلاب خواهر بر دینداری و رفتارهای مذهبی آن‌ها.

۶. شناسایی چالش‌ها و موانع پیش روی طلاب خواهر در گسترش دینداری و ارائه راهکارهایی برای غلبه بر آن‌ها.

۷. مقایسه نقش طلاب خواهر با سایر گروه‌های فعال در عرصه دینداری، مانند روحانیون مرد، تا نقاط قوت و ضعف هر گروه مشخص شود.

۸. پیشنهاد طراحی و اجرای برنامه‌های آموزشی ویژه برای طلاب خواهر به منظور افزایش مهارت‌های آموزشی و ارتباطی آن‌ها.

۹. مطالعه نقش رسانه‌ها (رسانه‌های اجتماعی، تلویزیون و ...) در ترویج فعالیت‌های طلاب خواهر و تأثیر آن بر دینداری خانواده‌ها.

۱۰. ارائه پیشنهادات به نهادهای مربوطه برای حمایت از فعالیت‌های طلاب خواهر و ایجاد بسترهای مناسب برای گسترش دینداری در خانواده‌ها.

این پیشنهادات می‌توانند به عنوان مبنای پژوهش‌های آینده در این حوزه مورد استفاده قرار گیرند و به شناخت بهتر از نقش طلاب خواهر در گسترش دینداری کمک کنند.

منابع و مآخذ

مقالات

۱- داودی، فریده. (۱۳۹۷). «معیارسنجی نظام آموزشی تربیتی حوزه‌های علمیه خاههران». حوزه، ۳۵(۱۸۰)-۱۴۳-۱۳۸.

۲- رحمانی، جعفر. (۱۳۹۰). ضرورت های مدیریت استراتژیک فرهنگی در حوزه های علمیه در عصرجهانی شدن. مطالعات راهبردی سیاستگذاری عمومی، ۲(۲)، ۱۹-۴۶.

۳- زارعان، فاضلیان. (۱۳۹۸). عوامل موثر بر تحقق سبک زندگی اسلامی در خانواده از منظر فرهیختگان حوزه علمیه خاههران. اسلام و مطالعات اجتماعی، ۶(۴)، ۱۲۹-۱۴۴.

۴- زهیری، علیرضا. (۱۳۹۷). «زیست زنانه در بوم مردانه؛ نیم نگاهی به حوزه‌های علمیه خاههران». حوزه، ۳۵(۱۸۰): ۶۰-۶۹.

۵- صفاتی، زهره. (۱۳۹۷). «حضور زنان در جامعه تطابق با مذاق شریعت یا سیره عقلا». حوزه، ۳۵(۱۸۰): ۱۱۶-۱۲۳.

- ۶- عالی‌نژاد. (۱۴۰۱). نقش خواهران طلبه در ترویج سبک زندگی اسلامی ایرانی. همایش بین‌المللی تحقیقات کاربردی در حوزه قرآن و حدیث، ۳(۲)، ۵۵۵-۵۷۰.
- ۷- قطبی، محمد (۱۳۹۷). «تخصصی‌سازی حوزه خواهران با نگرش پیشینه و افق آینده». حوزه، ۳۵(۱۸۰): ۱۲۴-۱۳۷.
- ۸- موسوی، سیده حکیمه، کریمی نیا، محمد مهدی، مرادی علی‌عربی، امین، سبزی، محمد رضا. (۱۴۰۱). «نقش حوزه های علمیه در صیانت دین در جوامع اسلامی». معارف علوم اسلامی و علوم انسانی، ۹: ۲۴۲-۲۵۹.
- ۹- همایون مصباح، س. ح. (۱۳۹۴). نقش حوزه در اصلاح سبک زندگی. حوزه، ۳۲(۱۷۵)، ۶۶-۸۷.

پایان نامه

- ۱۰ زارعی بهجانی، ماهرخ. (۱۳۹۲). پایان نامه کارشناس ارشد. شاخصه‌های برتر رفتاری طلاب خواهر (در زندگی علمی - خانوادگی)، استاد راهنما: سرکار خانم رضوی، پژوهش حوزه علمیه فاطمه الزهرا سلام الله علیها شیراز در بانک‌های اطلاعاتی پژوهشی.

نشست‌ها و مصاحبه‌ها

- ۱۱ بهجت‌پور. (۱۴۰۰). استاد حوزه علمیه خواهران خوزستان، نشست "مرجعیت علمی و دینی بانوان در جامعه". <https://hawzahnews.com/xbnXX>.
- ۱۲ جعفرزاده. (۱۳۹۹). کرسی‌های آزاد اندیشی فرصت‌ها، چالش‌ها و آسیب‌ها در حوزه علمیه خواهران. خبرگزاری رسمی حوزه، <https://hawzahnews.com/x>.
- ۱۳ حقیقی. (۱۴۰۲). مصاحبه با خبرگزاری رسمی حوزه با عنوان "نقش حوزه علمیه و طلاب در کاهش آسیب‌های اجتماعی". <https://hawzahnews.com/xct>.
- ۱۴ ربانی (۱۴۰۰). نشست اثرگستری علمی طلاب خواهر (گستره، الزامات و انتظارات). لینک خبر: news.whc.ir/xZzC